

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 926

din 23 august 2016

Prin Raportul nr. 7383/IJ/4295/DIJ/2015 Inspecția Judiciară a înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, aflate pe rolul instanțelor judecătorești.

Analizând Raportul Inspecției Judiciare și înscrisurile atașate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Activitatea de monitorizare a dosarelor care înregistrează o vechime în sistemul judiciar mai mare de 10 ani a reprezentat o activitate cu caracter permanent a Inspecției Judiciare, desfășurată începând cu anul 2012.

Rapoartele de control referitoare la curțile de apel și instanțele arondate, respectiv instanța supremă, au fost aprobate prin Hotărârea nr. 117/28.02.2012, respectiv nr. 420/05.06.2012 ale Secției pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, dispunându-se printre alte măsuri, monitorizarea situației dosarelor mai vechi de 10 ani de la data înregistrării în sistem referitor la modul de respectare a dispozițiilor legale ce privesc soluționarea cu celeritate a cauzelor, urmând

ca rezultatul monitorizării să fie comunicat Inspecției Judiciare, aspecte în funcție de care se vor formula propuneri, de către Inspecția Judiciară.

Avându-se în vedere rezultatul activității de monitorizare desfășurată pe parcursul anilor 2013 și 2014, Direcția de inspecție judiciară pentru judecători a apreciat că se impune continuarea acestei activități și în anul 2015.

S-a stabilit continuarea activității de monitorizare a dosarelor care înregistrează o vechime în sistemul judiciar mai mare de 10 ani, calculată de la data primului act de sesizare a instanței de judecată, activitate ce vizează toate curțile de apel și instanțele arondate, precum și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Prin Raportul cu nr. 2234/IJ/1343/DIJ/2015 privind rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, aflate pe rolul instanțelor judecătorești pentru Semestrul I 2015 s-au analizat datele statistice care au relevat tendința de creștere, la nivel național, a stocului de dosare care înregistrează o durată totală a procedurii judiciare mai mare de 10 ani, tendința de creștere fiind înregistrată prin comparație cu ultima raportare (sfârșitul anului 2014, când se înregistrau 221 dosare mai vechi de 10 ani), prin raportare la perioada similară a anului (semestrul I 2014) constatându-se menținerea aceluiași număr de cauze mai vechi de 10 ani - 225 cauze.

Deși creșterea constatată nu a fost semnificativă și s-a justificat, parțial, prin faptul că unele dosare au înregistrat între timp o durată a procedurii mai mare de 10 ani, privind în ansamblu evoluția stocului de dosare din această categorie aflate pe rolul instanțelor judecătorești nu s-a putut considera că activitatea de monitorizare a avut efectele urmărite.

Conform Ordinului nr. 69/2015 din 08 decembrie 2015 al Inspectorului-șef, s-a dispus efectuarea unui control tematic având ca obiectiv monitorizarea dosarelor cu o vechime mai mare de 10 ani aflate, la sfârșitul semestrului al II-lea al anului 2015, pe rolul instanțelor judecătorești.

Verificările au vizat toate curțile de apel și instanțele arondate acestora (inclusiv instanțele militare), precum și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Controlul tematic a avut ca obiect dosarele cu o vechime mai mare de 10 ani aflate pe rolul instanțelor la data de 31 decembrie 2015, indiferent de stadiul procesual, cu

excepția dosarelor de insolvență, a celor în care judecata este suspendată, precum și a celor care se încadrează în această categorie ca urmare a promovării căilor de atac extraordinare înregistrate sub număr nou sau a formulării unor cereri de îndreptare, lămurire hotărâre, înlăturare a dispozițiilor contradictorii ori a omisiunilor vădite.

Verificările Inspecției Judiciare au fost efectuate la: Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Ploiești, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Timișoara, Curtea Militară de Apel și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Din analiza datelor statistice a rezultat că doar la nivelul a 5 curți de apel s-a înregistrat diminuarea stocului de dosare mai vechi de 10 ani, respectiv Curțile de Apel Cluj, Constanța, Galați, Iași și Oradea.

Verificările au evidențiat că la Curtea de Apel Constanța, la nivelul căreia se înregistra, la sfârșitul semestrului I al anului 2015, un număr de 18 cauze care aveau o durată a procedurii judiciare mai mare de 10 ani, s-a constatat o reducere semnificativă a numărului acestora la 13 cauze.

Referitor la celelalte curți de apel (Cluj, Galați, Iași și Oradea), s-a constatat că reducerea stocului dosarelor vechi este mai redusă.

În ceea ce privește creșterea numărului de dosare, 8 curți de apel au înregistrat un număr mai mare cauze față de perioada de raportare anterioară (semestrul I 2015), respectiv: Curțile de Apel Alba Iulia, Brașov, București, Craiova, Pitești, Ploiești, Suceava și Timișoara.

O creștere semnificativă s-a înregistrat la nivelul Curții de Apel București, care a înregistrat la 31 decembrie 2015 un număr de 73 cauze, față de 55 de cauze raportate de sfârșitul semestrului I, în condițiile în care această curte de apel, împreună cu instanțele arondate, înregistrează cel mai mare volum de activitate.

Curțile de Apel Bacău și Târgu Mureș au înregistrat același număr de dosare ca și în perioada anterioară supusă monitorizării.

Numărul cauzelor mai vechi de 10 ani aflate la curțile de apel a fost de 245 de cauze la 31 decembrie 2015, față de cele 225 de dosare raportate la sfârșitul semestrului I al anului 2015. Din cele 245 dosare mai vechi de 10 ani înregistrate la nivelul curților de apel, 10 dosare sunt cauze penale și 235 de dosare sunt cauze civile.

În ceea ce privește vechimea acestor dosare, majoritatea au o vechime între 10-13 ani, respectiv 69,3%, 16,3% au o vechime între 13-15 ani, 13% au o vechime între 15-20 ani și 1,2% au o vechime mai mare de 20 ani.

La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție se înregistra un număr de 71 de cauze mai vechi de 10 ani.

Prin urmare, la nivelul întregii țări a rezultat la finele semestrului al II-lea al anului 2015, un număr total de 316 dosare din categoria celor analizate.

Din analiza punctuală a dosarelor a rezultat că, pe lângă o serie de cauze obiective care au condus la temporizarea procedurilor judiciare, se întâlnesc și cauze subiective care au determinat acest rezultat.

Cauzele obiective pot fi grupate astfel:

1. Promovarea căilor legale de atac la intervale mari de timp de la data soluționării inițiale a dosarului, admiterea acestora și reluarea judecării.

Cu titlu de exemplu s-a menționat dosarul civil nr. _____ al Tribunalului Brașov, în care durata totală a procedurii este de 17 ani și 11 luni, stadiul procesual – apel, în care pârâții persoane fizice au promovat calea de atac împotriva sentinței nr. _____ aproximativ 7 ani de la pronunțarea hotărârii de fond. Inițial, apelul și recursul promovate de pârâții persoane juridice au fost soluționate la datele de 29.04.1999 și 14.10.1999. După pronunțarea deciziei de casare, la 30.10.2007, împotriva acesteia a fost promovată contestație în anulare, dosarul fiind înaintat Judecătoriei Brașov la 31.07.2007. În perioadele 12.03.2008- 05.04.2011 și 20.09.2011- 04.02.2015, judecata cauzei a fost suspendată în temeiul art. 244 alin. 1 pct. 1 Cod procedură civilă, pe o durată totală de 6 ani și 6 luni. Deci, din durata totală a procedurii de 17 ani și 11 luni, doar pe parcursul a 4 ani și 5 luni au fost efectuate efectiv, acte de procedură.

Totodată, în dosarul nr. _____ al Curții de Apel Iași, având durata totală a procedurii de 16 ani și 5 luni, calea de atac a fost declarată la 7 ani (20.03.2015)

după pronunțarea hotărârii de fond (sentința civilă _____ a Judecătoriei Hârlău).

Aceeași situație se regăsește și în dosarul nr. _____ Tribunalului Iași, având durata totală a procedurii de 11 ani și 10 luni, în care reclamanta a declarat recurs după 11 ani de la pronunțarea sentinței civile nr. _____

În ceea ce privește dosarul nr. _____ al Judecătoriei Carei, din verificările efectuate a rezultat că între data pronunțării sentinței civile și data declarării apelului în cauză au trecut 15 ani și 10 luni.

2. Suspendarea judecării pe durate mari de timp.

S-a exemplificat dosarul nr. _____ al Curții de Apel Alba Iulia, care înregistrează o vechime în sistem de peste 17 ani.

Din verificări a rezultat că procedura în apel a fost de 14 ani și 8 luni de zile, durata fiind determinată în cea mai mare parte de suspendarea judecării pentru soluționarea notificării formulate în baza Legii nr.10/2001, suspendare dispusă la 7 luni de la înregistrarea cauzei în apel și care a durat aproape 14 ani, interval de timp în care cererile de repunere pe rol au fost respinse, motivat.

În același sens s-a menționat dosarul nr. _____ Curții de Apel Alba Iulia, care se află în stadiul procesual fond, iar durata procedurii înregistrată până în prezent este de 10 ani și 8 luni. Aceasta a fost determinată preponderent de suspendarea judecării dispusă în baza art. 244 alin.1 pct. 2 Cod de procedură civilă, care s-a circumscris unei perioade de 9 ani și 6 luni de zile, în prezent cauza fiind din nou suspendată, însă în temeiul art. 244 alin.1 pct.1 Cod de procedură civilă, până la soluționarea irevocabilă a unui dosar aflat pe rolul Tribunalului Harghita.

Tot astfel, dosarul nr. _____ al Tribunalului Neamț – Secția a II-a civilă, având ca obiect pretenții (litigiu cu profesioniștii), stadiu procesual fond, a fost înregistrat inițial în sistem la data de 16.09.2004, sub nr. _____ ar judecarea cauzei a fost suspendată o perioadă de aproximativ 9 ani, în conformitate cu prevederile art. 244 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă.

În dosarul nr. _____ al Tribunalului Covasna, înregistrat la data de 01.10.2001 (inițial sub nr. _____ având ca obiect revendicare și anulare încheiere

carte funciară, durata procedurii în cauză este prelungită de perioadele în care judecata a fost suspendată, din durata totală de 14 ani, un interval de 9 ani și 11 luni cauza fiind suspendată.

În dosarul civil nr. _____ Tribunalului Brașov, în afara promovării căilor de atac la un interval mare de timp de la pronunțare, durata soluționării a fost influențată de suspendarea judecării pe perioadele 12.03.2008 - 05.04.2011 și 20.09.2011 - 04.02.2015, în temeiul art. 244 alin. 1 pct. 1 Cod procedură civilă, așadar pe o durată totală de 6 ani și 6 luni.

Suspendarea judecării pe o perioadă de 13 ani (din totalul de 13 ani și 8 luni), în baza dispozițiilor art. 244 alin.1 pct. 1 Cod procedură civilă a fost identificată și în dosarul nr.

_____ aflat pe rolul Tribunalului Brașov, stadiul procesual fond.

Alte situații în care a intervenit suspendarea pe durate însemnate de timp s-au mai constatat în dosarele nr. _____ - 5 ani și 7 luni și nr. _____ - 4 ani și 7 luni,

ambele ale Judecătoriei Brașov, respectiv dosarele nr. _____ - 4 ani și nr.

_____ ambele ale Judecătoriei Craiova - 6 ani. Aceeași este situația și în dosarele înregistrate pe rolul Tribunalului Bihor sub nr. _____ - 9 ani și 3 luni, nr.

_____ - 11 ani și o lună și nr. _____ - 7 ani și 1 lună, dosarul nr.

_____ al Judecătoriei Constanța - 14 ani și o lună sau dosarul nr. _____ al Judecătoriei Pitești - 4 ani și 9 luni.

3. Administrarea cu întârziere a probei cu expertiză tehnică

Într-un număr însemnat dintre dosarele vechi s-a admis proba cu expertiză tehnică, a cărei administrare a necesitat intervale mari de timp (uneori chiar mai mulți ani), ulterior fiind formulate obiecțiuni și dispuse completări ale raportului sau chiar refacerea expertizei.

S-a exemplificat dosarul nr. _____ al Judecătoriei Sebeș, stadiul procesual fond, rejudecare, în care durata totală a procedurii este de 10 ani și 9 luni. S-a reținut că durata procedurii în primă instanță, în primul ciclu procesual a fost excesivă și a fost determinată, preponderent, de administrarea probei cu expertiză topografică, tergiversarea fiind concretizată în neefectuarea lucrării de specialitate în termenele stabilite, caracterul incomplet al lucrării inițiale, formularea de obiecțiuni, necesitatea completării raportului de

expertiză. Tot în primul ciclu procesual, temporizarea s-a datorat în parte și redactării cu o întârziere de 6 luni a deciziei Tribunalului Alba de casare cu trimitere spre rejudecare.

Sub aspect disciplinar, având în vedere intervalul de timp de peste 2 ani de la soluționarea cauzei în primul ciclu procesual, în ambele stadii procesuale, inclusiv de la data redactării cu întârziere a deciziei din recurs, nu mai este posibilă efectuarea de cercetări.

În dosarul nr. _____ al Judecătoriei Deva, cu privire la instrumentarea cauzei în rejudecare, aceasta a înregistrat deja o durată de 2 ani pe rolul instanței de fond, timp de un an cauza fiind amânată în principal pentru depunerea unor înscrisuri, urmată de efectuarea expertizei grafoscopice, administrarea probei fiind temporizată, pe de o parte, ca urmare a absenței unor înscrisuri în formă autentică necesare comparării semnăturilor iar, pe de altă parte, întrucât partea în sarcina căreia fusese stabilită obligația de plată a costului expertizei a formulat recurs împotriva respectivei încheieri. Ulterior, s-a revenit asupra dispoziției inițiale, pârâtul fiind obligat la suportarea costului expertizei.

Durata de soluționare a dosarului nr. _____ al Judecătoriei Brașov a fost prelungită în timp și ca urmare a modalității în care s-a administrat proba cu expertiză topografică, urmată de reluarea judecării fondului și stabilirea cadrului procesual. Astfel, raportul de expertiză a fost depus la dosar după aproximativ 3 ani de la data încuviințării, iar ulterior, pe o perioadă de aproximativ un an, cauza a fost amânată la cererea avocaților, pentru ca expertul să depună dovada înștiințării tuturor părților în legătură cu data și ora la care s-a efectuat cercetarea la fața locului, pentru ca apoi să se dispună anularea raportului de expertiză. Ulterior s-a procedat de două ori la anularea rapoartelor de expertiză întocmite în cauză, pentru același motiv - lipsa înștiințării tuturor părților în legătură cu data și ora cercetării la fața locului.

Principalele motive care au determinat amânarea cauzei în dosarul nr. _____ al Judecătoriei Negrești-Oaș au constat în necesitatea administrării probei cu expertiza tehnică judiciară topografică, probă discutată la termenul de judecată din data de 11.09.2007, constatându-se că au fost acordate termene de judecată în acest scop până la termenul de judecată din data de 12.04.2011, când s-a încuviințat efectuarea unei noi lucrări topografice. De la această dată și până la data de 18.10.2011 cauza a fost amânată pentru efectuarea și depunerea expertizei, iar apoi a intervenit suspendarea judecării. De la reluarea

judecării cauzei - 04.03.2015, au fost acordate termene de pentru studiul actelor și efectuarea unei expertize extrajudiciare.

4. Lipsa de procedură și netransferarea inculpaților judecați în stare de arest.

Se exemplifică dosarul nr. _____ al Tribunalului Alba - Secția penală, stadiul procesual fond - rejudecare, cu o durată totală a procedurii de 15 ani și 7 luni de zile. Având în vedere numărul mare de inculpați, procedura de citare cu toate părțile a fost dificil de realizat, astfel că amânarea judecării s-a datorat în mod frecvent lipsei de procedură și, distinct, lipsei de la dezbateri a inculpaților aflați în stare de arest, care nu au fost transferați și aduși în fața instanțelor de judecată. Totodată, s-a înregistrat amânarea și pentru lipsa apărătorilor aleși ai inculpaților, precum și în vederea administrării probatoriului, respectiv audierea martorilor și efectuarea unei expertize tehnice.

5. Complexitatea cauzelor

În materie penală, complexitatea cauzei este dată de miza procesului, de numărul mare de inculpați, dintre care unii trimiși în judecată în stare de arest, dar și de numărul însemnat al părților civile sau al altor participanți la proces.

În materie civilă, complexitatea cauzei provine din specificul anumitor cauze în care s-a impus administrarea unui probatoriu amplu, determinat, de exemplu, de efectuarea unei expertize genetice prin intermediul unei comisii rogatorii sau de completarea masei succesoriale pe parcursul soluționării cauzei, ceea ce a condus la acordarea mai multor termene pentru dovedirea cererii și pronunțarea unei încheieri de admitere în principiu. Cu toate acestea, verificările au evidențiat faptul că acest criteriu nu a avut un rol major sau determinant în prelungirea duratei de soluționare a cauzelor mai vechi de 10 ani.

Se exemplifică dosarul nr. _____ al Curții de Apel Alba Iulia - Secția penală, în care durata procedurii este până în prezent de 11 ani și 8 luni, durată care a fost determinată de complexitatea speței, respectiv obiectul acuzațiilor, numărul inculpaților, reunirea cauzelor după o lungă perioadă de timp și strămutarea uneia dintre cauzele reunite de la Tribunalul Arad la Tribunalul Hunedoara, iar în subsidiar și de pronunțarea soluțiilor de casare cu trimitere spre rejudecare de către instanțele de control judiciar.

În același sens s-a reținut că dosarul nr. _____ al Judecătoriei Cluj Napoca – Secția civilă are un caracter complex, cu un număr mare de părți, corespunzătoare unui imobil cu 77 de apartamente, aproape fiecare având doi sau mai mulți proprietari și, eventual, și câte un creditor ipotecar, citarea tuturor părților creând reale dificultăți în condițiile în care reclamânții nu au indicat în cererea de chemare în judecată pe toți proprietarii apartamentelor din imobil. De asemenea, au fost numeroase situații în care părțile inițiale fie au decedat, fie și-au înstrăinat apartamentele, fiind necesară introducerea în cauză a moștenitorilor sau a cumpărătorilor apartamentelor, ceea ce a dus la acordarea mai multor termene de judecată. Ulterior, formularea unor cereri noi de către părțile care au intervenit în cauză, solicitarea partajării unor spații despre care nu se făcuse vorbire inițial sau introducerea în cauză a moștenitorilor reclamanților și pârâtului decedat. Totodată, pentru a se identifica în mod corect și complet spațiile supuse partajului a fost necesar ca, după efectuarea celor două rapoarte de expertiză și înainte de discutarea obiecțiunilor formulate, să se administreze proba cu cercetarea la fața locului, abia cu această ocazie putându-se stabili cu exactitate despre ce spații este vorba și putându-se dispune completarea rapoartelor de expertiză.

Distinct, s-a constatat că cele mai frecvente cauze subiective ce conduc la temporizarea judecății pot fi clasificate astfel:

1) Parcurgerea mai multor cicluri procesuale, urmare a pronunțării de către instanțe a unor hotărâri casate ulterior de către instanțele superioare și trimiterea cauzelor spre rejudecare

Sub acest aspect, incidența situațiilor în care, în aceeași cauză, s-a dispus de mai multe ori casarea cu trimitere spre rejudecare relevă, în esență, un studiu insuficient al dosarului, iar aspectele de nelegalitate care au determinat succesiv casarea hotărârilor constituie motive subiective, imputabile sistemului judiciar în ansamblul său, care conduc în mod direct la temporizarea procedurilor judiciare.

S-a exemplificat dosarul nr. _____ al Tribunalului Alba - Secția penală, stadiul procesual fond - rejudecare, cu o durată totală a procedurii de 15 ani și 7 luni de zile. În raport de modul de instrumentare a dosarului s-a reținut că temporizarea procedurii a fost determinată de parcurgerea mai multor cicluri procesuale, ca urmare a casării

hotărârilor pronunțate de instanțele inferioare, dispunându-se totodată strămutarea pricinii de mai multe ori.

De asemenea, dosarul nr. _____ al Judecătorei Deva se află în rejudecare, durata procedurii fiind determinată de parcurgerea a trei cicluri procesuale. Durata instrumentării, luată în parte pe instanțe și pe stadii procesuale, nu a fost în sine excesivă, cu precizarea că durata procedurii a fost mai mare în primul ciclu procesual în recurs, respectiv de 3 ani și jumătate, din care 3 ani judecata recursului a fost suspendată în baza art.244 pct. 1 Cod procedură civilă.

Este de menționat că obiectul judecății îl constituie, în rejudecare, doar cererea de intervenție formulată în proces, acțiunea principală fiind soluționată irevocabil la data de 17.02.2014, prin decizia nr. _____ pronunțată de Tribunalul Hunedoara.

În dosarul nr. _____ al Judecătorei Piatra Neamț, având ca obiect succesiune, durata totală procedurii, de 11 ani și 7 luni, este dată de parcurgerea a două cicluri procesuale, de intervenirea unor perioade lungi în care nu s-au efectuat nici un fel de acte procedurale deoarece judecarea cauzei a fost suspendată pe o perioadă de 3 ani și 4 luni, iar recursul a fost declarat la 2 ani și 5 luni de la pronunțarea sentinței dată de Judecătoria Piatra Neamț în prima soluționare a fondului, precum și ca urmare a necesității introducerii în cauză a moștenitorilor unor părți care au decedat pe parcursul procedurii. De asemenea, ca motiv obiectiv, s-a reținut și necesitatea administrării a două expertize de specialitate.

Dosarul nr. _____ al Tribunalului Suceava (obiect fond funciar) are o vechime de 12 ani în sistemul judiciar, principalul motiv care a determinat temporizarea procedurilor fiind reprezentat de soluțiile pronunțate în căile de atac, cauza aflându-se în al patrulea ciclu procesual.

Parcurgerea a trei cicluri procesuale a condus și la temporizarea soluționării dosarului nr. _____ Judecătorei Constanța, având ca obiect revendicare imobiliară, în care durata procedurii este de 22 de ani și 5 luni. Este de menționat că, alături de acest motiv subiectiv, temporizarea judecății a fost determinată și de o cauză obiectivă, respectiv suspendarea judecății pe o durată de aproximativ 14 ani (dosarul este evidențiat, cu privire la acest ultim motiv, și la categoria cauzelor obiective).

2) *Lipsa rolului activ al instanțelor care nu dispun în termen scurt măsurile adecvate pentru soluționarea în termen rezonabil a cauzelor, acordarea unor termene de judecată cu o durată mare sau neadaptată motivelor de amânare ori formularea repetată a cererilor de abținere*

Se exemplifică dosarul nr. _____ al Tribunalului Hunedoara, stadiu procesual apel, în care durata totală a procedurii este de 14 ani.

În rejudecare la Judecătoria Hațeg durata instrumentării a fost de 8 ani, iar din analiza încheierilor de ședință s-a constatat că, la mai bine de 3 ani de la înregistrarea cauzei a fost pronunțată încheierea de admitere în principiu a cererii de partaj, în fapt fiind administrate probe cu înscrisuri, interogatoriu, proba testimonială și cercetarea la fața locului. Cauza a fost amânată de mai multe ori pentru neprezentarea martorilor, iar măsurile de sancționare a martorilor sau de verificare a executării mandatelor de aducere au fost inexistente, ca și cele de verificare a motivelor de neîndeplinire a procedurii de citare a martorilor. Administrarea probei cu cercetarea la fața locului a fost de mai multe ori prorogată, fără motivare. Distinct, cauza a fost amânată de mai multe ori, la cererea avocaților părților, în baza unor note telefonice sau chiar doar față de lipsa lor, fără ca instanța să le pună în vedere să-și asigure substituirea și fără a se pune în discuție sancționarea lor. Sub un alt aspect, s-a constatat că, deși părțile în sarcina cărora au fost stabilite anumite obligații, acestea nu au respectat, în mod repetat, dispozițiile instanței, nu s-au dispus măsuri în privința acestora și nici alte măsuri de natură să asigure celeritatea procedurii.

Dosarul se află în prezent în fața instanței de recurs, Curtea de Apel Alba Iulia.

În dosarul nr. _____ al Judecătoriei Pitești, începând cu termenul din data de 23.10.2014, când cauza a fost preluată de completul 1 civil prezidat de către doamna judecător _____ au fost formulate 8 cereri de abținere, cu motivarea că doamna judecător a pronunțat sentința civilă nr. _____ în dosarul nr. _____ și că una dintre părți a formulat plângere penală împotriva sa. Cererile repetate de abținere formulate de judecător au fost soluționate prin încheierile din data de _____, toate în sensul respingerii. Cu privire la același judecător, în dosarul nr. _____ Judecătoriei Pitești, s-au formulat cereri repetate de abținere invocând aceleași motive (soluționate în mod succesiv prin respingerea

acestora) astfel că, în perioada 23.10.2014-16.04.2015, aproximativ 6 luni, în cauză nu s-au dispus nici un fel de măsuri procedurale privind soluționare cauzei.

S-a apreciat de către inspectorul judiciar care a efectuat monitorizarea dosarelor mai vechi de 10 ani, că situația expusă în cauzele menționate mai sus poate pune în discuție existența indicilor săvârșirii de către doamna judecător _____ a abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. i) teza a II-a și art. 99 lit. h) teza I din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, constând în formularea de cereri repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efect tergiversarea judecății, respectiv nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor. La data de 23.02.2016 a fost promovată acțiune disciplinară.

Nu trebuie omis faptul că dosarul nr. _____ Judecătorei Pitești a fost suspendat pentru o perioadă de timp de 4 ani și 9 luni, această temporizare având la bază un motiv care nu poate fi imputat judecătorului (dosar menționat și cu ocazia prezentării motivelor obiective).

Din analiza motivelor obiective și subiective, a reieșit că sunt situații în care mai multe astfel de cauze intervin, concomitent sau succesiv, pe tot cursul procesului, astfel că durata procesului are la bază ambele categorii de motive. Această situație este specifică dosarelor foarte vechi, fiind prezentate cele trei dosare care la finele anului 2015 depășiseră durata de 20 de ani.

1. Dosarul nr. _____ al Judecătorei Cluj-Napoca având ca obiect acțiune în constatare, stadiul procesual – fond.

Data înregistrării în sistem a dosarului este _____, iar durata totală a procedurii este de 21 de ani și 10 luni. Dosarul se afla pe rol la sfârșitul semestrului al II-lea al anului 2016, fiind însă soluționat la data sesizării din oficiu.

Din analiza acestui dosar a reieșit că durata procedurii de la data înregistrării cauzei în sistemul judiciar și până în prezent, când cauza nu este soluționată definitiv, a fost determinată de faptul că s-au parcurs mai multe cicluri procesuale în toate gradele jurisdicționale, precum și de intervalul de timp în care dosarul s-a aflat pe rolul primei instanțe, pentru rejudecare, respectiv de 10 ani și 1 lună. În ultimul ciclu procesual,

termenele de judecată au fost stabilite, în principal, pentru administrarea probei cu expertiză judiciară, în condițiile în care proba a fost încuviințată după 1 an și 3 luni de la înregistrarea dosarului spre rejudecare, întrucât s-au acordat termene pentru precizarea acțiunii și comunicarea cererilor.

Pentru efectuarea expertizei judiciare specialitatea topografie, încuviințată la termenul din 8 mai 2007, s-au acordat mai multe termene, în perioada 22 iunie 2007 – 20 aprilie 2010, expertul fiind înlocuit și sancționat cu amendă judiciară de 3 ori pentru întârzierile în depunerea raportului, apoi s-au încuviințat obiecțiuni și s-a dispus completarea raportului de expertiză în mai multe rânduri. Aceeași a fost situația și în cazul efectuării expertizei judiciare pentru evaluarea imobilului.

În condițiile în care primul termen pentru rejudecarea cauzei s-a stabilit la 8 luni de la înregistrarea dosarului, nici durata termenelor nu a fost, întotdeauna, adaptată motivelor de amânare a judecății, acestea fiind stabilite, de regulă, la intervale de 2-3 luni (în perioada în care este inclusă vacanța judecătorească, de 4-5 luni), iar pentru comunicarea rapoartelor de expertiză, a răspunsului la obiecțiuni ori a obiecțiunilor sau a altor acte, s-au fixat termene de aproximativ 2 luni sau chiar de 5 luni.

Referitor la acest dosar s-a dispus sesizarea din oficiu a Inspecției Judiciare cu privire la activitatea domnilor judecători _____ din cadrul Judecătoriei Cluj Napoca, pentru abaterea disciplinară prevăzută de art. 99 lit. h) teza I din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, constând în nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor. Dosarul a fost înregistrat pe rolul Inspecției Judiciare sub nr. _____ aflându-se în faza verificărilor prealabile.

2. Dosarul nr. _____ l Judecătoriei Sectorului 1 București, având ca obiect partaj judiciar, a fost înregistrat în sistem în anul 1993, durata procedurii fiind de 23 de ani. După înregistrare, au fost acordate mai multe termene de judecată pentru administrarea probatoriului, cauza fiind soluționată în primă instanță la data de 31.10.1995.

După această dată dosarul a fost arhivat, deoarece părțile nu au declarat apel.

La data de 10 mai 2006, după 11 ani, s-a formulat cerere de repunere în termenul de apel, dosarul fiind înregistrat pe rolul Tribunalului București – Secția a V-a Civilă la data de 12.06.2006 și soluționat prin decizia civilă nr. _____ prin care Tribunalul București a decis respingerea cererii de repunere în termen, desființarea sentinței apelate și trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe.

În urma soluționării căii de atac împotriva deciziei, dosarul a fost trimis spre rejudecare la Judecătoria Sectorului 1 București și înregistrat sub nr. _____

Ulterior, dosarul a fost suspendat succesiv, între 24.03.2011 și 8.10.2015, iar în prezent cauza este în curs de soluționare.

În concluzie, suspendarea judecării pe durate însemnate de timp, declararea căii de atac după 11 ani, precum și parcurgerea a două cicluri procesuale au contribuit la prelungirea în timp a procedurilor.

3. Dosarul nr. _____ Curții de Apel Constanța - revendicare imobiliară - stadiul procesual recurs - durata totală a procedurii 22 ani și 5 luni

Cauza a fost înregistrată în sistemul judiciar (Judecătoria Constanța) la data de 2.11.1993, sub nr. _____ Prin sentința civilă nr. _____ Judecătoria Constanța a declinat competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Constanța.

Dosarul a fost înregistrat pe rolul Tribunalului Constanța sub nr. _____ iar prin sentința civilă nr. _____ cauza a fost soluționată în primă instanță.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul, calea de atac fiind admisă prin decizia civilă nr. _____ pronunțată de Curtea de Apel Constanța, cu consecința trimiterii cauzei la Judecătoria Constanța, pentru a se pronunța pe fond în cadrul acțiunii în revendicare, cu citarea tuturor părților menționate în considerente.

Cauza a fost înregistrată pe rolul Judecătoriei Constanța sub nr. _____ la data de _____ fiind soluționată prin sentința civilă nr. _____

Împotriva acestei hotărâri au declarat apel pârâții, care a fost soluționat prin decizia civilă nr. _____ pronunțată de Tribunalul Constanța în dosarul nr. _____

sentință care a fost ulterior casată în calea de atac, cu consecința trimiterii cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe.

Dosarul a fost reînregistrat pe rolul Tribunalului Constanța la data de 4.05.2000 sub nr. _____ iar prin decizia civilă nr. _____ apelul a fost soluționat. Împotriva acestei hotărâri au declarat recurs reclamantul, care a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel Constanța la data de _____

Prin încheierea de ședință din _____ cauza a fost suspendată în temeiul art.47 alin.1 din Legea nr.10/2001.

Judecarea cauzei a fost suspendată aproximativ 14 ani și 1 lună, în perioadele: 30.05.2001 – 11.11.2002, 27.11.2002 – 08.06.2011, 24.10.2011 – 19.09.2013 și 25.11.2013 – 04.11.2015.

Cauza civilă sus-menționată a fost temporizată sub aspectul soluționării ca urmare a parcurgerii mai multor cicluri procesuale, însă factorul principal l-a constituit suspendarea judecării pe o perioadă de timp de aproximativ 14 ani.

Înalta Curte de Casație și Justiție

Având în vedere competența materială a instanței supreme, analiza dosarelor mai vechi de 10 ani se impune a fi efectuată distinct, dat fiind că în competența materială și teritorială a Înaltei Curți de Casație și Justiție se află cauze având ca obiect căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțe din întreaga țară, activitatea Înaltei Curți ca instanță de fond fiind redusă.

Astfel, la finalul primului semestru al anului 2015, s-a constatat că pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție se află un număr total de 52 de cauze mai vechi de 10 ani, după cum urmează:

- Secția I civilă – 25 dosare mai vechi de 10 ani, dintre care majoritatea nou-intrate pe rolul instanței supreme în perioada primului semestru, cu primul termen de judecată stabilit în septembrie-octombrie 2015, cu precizarea că 10 dintre aceste cauze sunt recursuri la revizuire.

- Secția a II-a civilă – 16 dosare mai vechi de 10 ani în sistem, din care 14 sunt dosare nou-intrate în prima jumătate a anului.

- Secția de contencios administrativ și fiscal – 11 cauze mai vechi de 10 ani în sistem, dintre care majoritatea sunt nou-intrate la instanța supremă.

La finele celui de al II-lea semestru al anului 2015, situația se prezintă după cum urmează:

- Secția I civilă – 30 de dosare mai vechi de 10 ani, dintre care majoritatea nou-intrate în perioada celui de al doilea semestru.

- Secția a II-a civilă – 31 de dosare mai vechi de 10 ani în sistem, însă și aici sunt foarte multe dosare nou-intrate în semestrul al II-lea din 2015.

- Secția de Contencios Administrativ și Fiscal – 10 cauze mai vechi de 10 ani în sistem, dintre care majoritatea sunt nou-intrate.

- Completul de 5 judecători – 0 dosare

- Secția penală – 0 dosare

Se constată așadar că la 31 decembrie 2015, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție exista un număr total de 71 de cauze mai vechi de 10 ani.

Din analiza situațiilor evidențiate, se observă în primul rând că la instanța supremă există un ritm susținut de soluționare a cauzelor, fiind acordate termene scurte, iar multe cauze au fost soluționate cu celeritate, chiar și la primul termen de judecată, ceea ce înseamnă că sunt luate măsuri pentru impulsivarea procedurilor judiciare.

Și în privința dosarelor care sunt pe rol subzistă aceleași constatări, unele fiind la primul termen de judecată. Totodată, acolo unde părțile au determinat tergiversarea cauzei au fost aplicate amenzi judiciare, iar cauzele suspendate au fost repuse pe rol pentru perimare.

S-a precizat că, la unele dintre cauze, procedurile nu au o perioadă foarte mare, raportarea fiind făcută pentru că au fost formulate, după perioade îndelungate și după rămânerea irevocabilă a hotărârilor, diverse căi extraordinare de atac, revizuri în special sau recursuri la primări ori la contestații în anulare.

Având în vedere totuși că cea mai mare parte a acestor cauze a fost înregistrată în 2015, iar procedurile au parcurs o perioadă redusă la instanța supremă, se constată că la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în perioada relevantă, au fost luate măsuri pentru soluționarea cu celeritate a cauzelor mai vechi de 10 ani aflate pe rol, ele fiind gestionate în

mod corespunzător și s-a remarcat un efort deosebit pentru menținerea unui ritm accelerat și, implicit, de reducere a termenului de soluționare a cauzelor mai vechi.

Pe de altă parte, s-a precizat în Raport că multe dintre dosarele care apăreau la raportul anterior, ca fiind mai vechi de 10 ani în sistem, dar de perioade scurte la instanța supremă, au fost soluționate în perioada de referință, hotărârile fiind motivate sau aflându-se în curs de redactare. În plus, cea mai mare parte dintre dosarele aflate pe rol în anul 2015, cărora li s-a acordat termene de judecată în anul 2016, au fost deja soluționate.

Din analiza cauzelor mai vechi de 10 ani înregistrate pe rolul instanțelor judecătorești, astfel cum au fost acestea evidențiate în Raportul nr. 7383/IJ/4295/DIJ/2015, Secția pentru judecători reține că în majoritatea dosarelor care înregistrează o durată mare a procedurii, cauzele subiective se împletesc cu motive obiective și conduc în final la prelungirea procedurii judiciare pe intervale mari de timp.

Specificul dosarelor care înregistrează o durată a procedurii judiciare mai mare de 10 ani este acela că dosarele au fost instrumentate de completuri de judecată cu componente modificate în timp, generate de promovări, transferuri sau pensionări ale judecătorilor, pe parcursul mai multor cicluri procesuale.

Consecința parcurgerii mai multor cicluri procesuale a determinat creșterea gradului de complexitate a dosarelor, creșterea volumul lucrărilor de studiat, dar și reacția unora dintre participanții la procedurile judiciare, care formulează inclusiv sesizări adresate Inspecției Judiciare.

În acest context, Secția pentru judecători constată că soluționarea cu celeritate și, totodată, judicioasă a acestor cauze impune o preocupare sporită a completurilor investite cu instrumentarea acestora pentru o bună cunoaștere a actelor și lucrărilor dosarelor, a chestiunilor de fapt și de drept deduse judecății, rigurozitate în instrumentare și în adoptarea măsurilor permise de lege, care să determine comprimarea procedurilor.

Așa cum s-a arătat și cu ocazia analizei efectuate în semestrul I al anului 2015, prin Hotărârea nr. 651 din 19.06.2014, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că se impune adoptarea de către instanțe a următoarelor măsuri:

- stabilirea unui plan de acțiune cu privire la dosarele mai vechi de 10 ani de la data înregistrării în sistem;

- implementarea măsurilor dispuse de conducerile instanțelor pentru instituirea procedurilor de lucru specifice în vederea eficientizării actului de justiție;
- stabilirea de către fiecare judecător a unei agende de lucru referitoare la controlul și gestionarea propriului volum de dosare în scopul prioritizării soluționării cauzelor prin raportare la criteriul legal al vechimii acestora;
- reanalizarea planurilor tematice ale ședințelor de formare profesională, din perspectiva dispozițiilor legale și regulamentare, în scopul conștientizării și al responsabilizării de către judecători a aplicării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a acestor cauze.

Inspecția Judiciară a constatat că, din punct de vedere formal, toate curțile de apel au dispus măsuri corespunzătoare pentru aplicarea Hotărârii nr. 651 din 19.06.2014 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii.

Cu toate acestea, astfel cum a rezultat din Raportul nr. 7383/IJ/4295/DIJ/2015, la nivelul instanțelor nu au fost luate imediat măsurile necesare pentru soluționarea dosarelor vechi în cel mai scurt timp.

Un aspect relevant din această perspectivă este acela că, deși dosarele înregistrează o durată foarte mare a procedurii judiciare, nu se acordă termene de judecată în perioada vacanței judecătorești, astfel că într-un interval de 3 luni de zile, de regulă, din fiecare an calendaristic, cauzele nu sunt instrumentate. Or, în raport de durata procedurilor, s-ar fi putut dispune măsuri administrative ca aceste dosare, care deși nu se încadrează expres în categoria cauzelor urgente care se judecă în timpul vacanței judecătorești, să parcurgă cel puțin un termen de judecată în respectiva perioadă. Pe de altă parte, din relațiile comunicate de curțile de apel a rezultat că nu întotdeauna în aceste dosare există fișe de lucru, astfel încât judecătorii să dispună măsurile corespunzătoare, în baza unei depline cunoașteri a dosarului.

Totodată, este de observat că, întrucât răspunderea disciplinară a magistraților se prescrie într-un termen de 2 ani de la data săvârșirii faptei, modificările frecvente intervenite în componența completurilor de judecată, precum și condiția caracterului repetat al nerespectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a

dosarelor au determinat o incidență redusă a situațiilor în care poate fi declanșată și atrasă răspunderea disciplinară.

Secția pentru judecatori apreciază că la nivelul fiecărei curți de apel se impune o monitorizare strictă a acestor cauze sub aspectul duratei procedurilor judiciare, dar și a cauzelor care se situează la mică distanță de durata de 10 ani a procedurilor judiciare.

În concluzie, Secția pentru judecatori apreciază că temporizarea procedurilor judiciare reprezintă o problemă actuală și stringentă a instanțelor judecătorești, care însă nu poate fi depășită decât prin acțiunile conjugate ale conducerilor instanțelor judecătorești și ale judecătorilor de caz în fiecare dosar în parte.

Având în vedere considerentele expuse, Secția pentru judecatori urmează să dispună aprobarea Raportului Inspecției Judiciare nr. 7383/IJ/4295/DIJ/2015 privind rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, aflate pe rolul instanțelor judecătorești, pentru semestrul II al anului 2015, urmând ca raportul să fie comunicat curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În fața de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cum modificările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea, respectiv majoritatea voturilor membrilor prezenți,

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art. 1. Aprobă Raportul Inspecției Judiciare nr. 7383/IJ/4295/DIJ/2015 privind „rezultatul activității de monitorizare a dosarelor mai vechi de 10 ani, existente pe rolul curților de apel și instanțelor arondate, precum și al Înaltei Curți de Casație și Justiție în semestrul al II-lea 2015”.

Art. 2. Aprobă următoarele măsuri:

- la nivelul fiecărei curți de apel se impune o monitorizare strictă a acestor cauze sub aspectul duratei procedurilor judiciare, dar și a cauzelor care se situează la mică distanță de durata de 10 ani a procedurilor judiciare;

-din activitatea de monitorizare a acestor dosare vechi rezultă concluzia că temporizarea procedurilor judiciare reprezintă o problemă actuală și stringentă a instanțelor judecătorești, care, însă nu poate fi depășită decât prin acțiunile conjugate ale conducerilor instanțelor judecătorești și ale judecătorilor de caz în fiecare dosar în parte;

Art. 3. Comunicarea Raportului Inspecției Judiciare nr. 7383/IJ/4295/DIJ/2015 curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art. 4. Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 23 august 2016

Președinte,

Judecător Mircea ARON

